

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

העותר בעת"מ 29720-08-18 משה פומס

העותר בעת"מ 39356-08-18 ישראל שמיר

העותרים בעת"מ 43463-08-18

1. יוסף אמר
2. גיא רחמים שמש
3. דניאל אוטמזגין
4. שרה הלגוע
5. שחר שפר
6. ליאור גולדבלום
7. שגיא צעירי
8. רות זיני
9. בנימין סוחמי
10. הילה גרבי
11. ליאור ארבל
12. אסנת לוי
13. רועי אגם
14. עדינה רוטקוף
15. אליז לוגסי
16. אלתאה שטנקה שמש
17. גיא אברהם
18. ראובן בן ניר
19. ניל בונפיל
20. אודיל גיגי
21. רזיה אהרון
22. בר סויסה
23. אלינור הרצקה
24. עודד פינקלס
25. מורד אליאן
26. חיים שלי
27. סהר בוזגלו
28. חוסאם רכאב
29. יואב שיינדורף
30. עמי בלטר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

31. הדס בלה גילון
32. מרים נקי
33. מוריאל פורת
34. צפורה קדוש
35. רמי שדה
36. דבורה קלדרון
37. מיכאל פיינברג
38. לירן זגמן
39. שושי נגטה
40. ויסאם אשקר
41. יחיאל צבי הראל
42. יעל דניאלס צבי
43. עדי ויזל
44. ליאור לוי
45. רוז ברוך
46. פזית ברטי
47. דנית ברקול
48. מיכל בר
49. שירן אסולין ביגי
50. גיא חנו
51. מיכל קוצ'ינסקי
52. ענבר בנאיון
53. שרונה כהן פרנקו
54. עדן מכאל דוני
55. חן ברזידה
56. דני שמואל
57. עידו קלדרון
58. הילה ספיר
59. כרמית טובול
60. שובל ולרי זמרן לב
61. מריץ לוי
62. יעל דקל
63. אבשלום מחיוט

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

64. עמיחי נודלמן
65. אפיק מלר
66. טלי אלבר
67. קרן דוד
68. סלים בשארה
69. דניאל עובד
70. צביה רבינוביץ
71. מור ברכה
72. רנא חמוד
73. דניאל פרץ
74. שיר-לי בירמן
75. יאיר חורי
76. רות שטרן
77. דניאל הורנשטיין
באמצעות ב"כ עו"ד אורן טסלר

העותרים בעת"מ 62316-08-18

1. גיא שינפלד
2. אור ג'ורג'
3. אחלאם שהאב
4. אלכסנדר ווסרמן
5. אלעזר קייזמן
6. אסמאא עתאמנה
7. אריה חייקין
8. ג'נווה בריק
9. דור שבתאי
10. דרור סירי
11. יניב זוביב
12. לורן נעמה
13. מאיה זוסמן
14. נתנאל שי
15. עוודאלה מוחסין
16. עופר פרץ
17. עמי בלטר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

18. עמרי פלד
 19. עמרי רוטנובסקי
 20. רובא זועבי
 21. רחל למברג
 22. שיר צור
 23. רימד מקלדה
 24. דולב שלביקי
 25. גיא פישר
 26. אוהד אברהמי
 27. אברהים מחג'נה
 28. יוסי קריספל
 29. יפעת בן דוד בוסטוס
 30. קובי ויינקרץ
- באמצעות ב"כ עו"ד שי דקס, עו"ד אורון סלמון ועו"ד יניב לנקרי

1. ארז גולדמן	העותרים בעת"מ 8459-09-18
2. אסתר בלום	
3. שרינה שדות	
4. עדן אלקובי	
5. שירלי חגואל	
6. שירה לוי	
7. מיכאל אביטל	
8. אורית גלעד	

העותר בעת"מ 10887-09-18 עומר מוהבן
באמצעות ב"כ עו"ד שחר מור

נגד

1. לשכת עורכי הדין בישראל	המשיבות
2. הוועדה הבוחנת של לשכת עורכי הדין בישראל	
באמצעות ב"כ עו"ד דוד יצחק ועו"ד מירית שלו	

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1

פסק דין

2

3 1. ביום 24.6.2018, התקיימה בחינת הלשכה להסמכה לעריכת דין (להלן – בחינות
4 הלשכה) במועד קיץ 2018. העותרים בעתירות שבכותרת נבחנו במסגרת בחינה זו, אך לא
5 צלחו אותה, ומכאן עתירותיהם.

6

7 2. המשיבה 1 היא לשכת עורכי הדין, אשר הופקדה על הסמכת עורכי דין על ידי
8 קבלתם כחברי לשכה (סעיף 2(2) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן – החוק)).
9 בכלל כך, קובעת הוראת סעיף 38 לחוק, כי בתום תקופת ההתמחות, על המועמד לחברות
10 בלשכה להיבחן בבחינות הלשכה להסמכה לעריכת דין. סעיף 40(ב) לחוק קובע כי לצורך
11 עריכת בחינות בכתב כאמור בסעיף 38, ימנה שר המשפטים ועדה בוחנת בכתב. ואכן, שרת
12 המשפטים מינתה ועדה בוחנת כנדרש בחוק, וזו צורפה כמשיבה 2 בעתירות שלפניי, אשר
13 הדיון בהן אוחד (להלן – הוועדה או הוועדה הבוחנת).

14

15 3. הוראות החוק במתכונתן כלעיל הינן פרי תיקון מס' 38 לחוק, שנחקק ביום
16 31.3.2016, במסגרתו נקבעו הוראות חדשות בהתייחס לבחינות הלשכה. המתכונת
17 שנקבעה לבחינות ההסמכה לאחר התיקון, עוגנה ופורטה בתקנות לשכת עורכי הדין (סדרי
18 בחינות בדיני מדינת ישראל, באתיקה המקצועית החלה על עורכי דין זרים ובמקצועות
19 מעשיים) (תיקון), התשע"ז-2017 (להלן – התקנות).

20

21 4. הבחינה הראשונה שנעשתה לאחר תיקון זה היא הבחינה שקדמה לבחינה דנן –
22 מועד חורף 2017. בעקבות כך, בתיק עע"מ 3717/18 ד"ר עופר פרץ נ' הוועדה הבוחנת
23 של לשכת עורכי הדין בישראל (פורסם במאגרים), מיום 10.6.18 (להלן – עניין ד"ר
24 עופר פרץ) התייחס בית המשפט העליון למספר סוגיות עקרוניות הנוגעות למתכונת
25 המעודכנת והעיר את הערותיו. לאור הערות בית המשפט העליון בפסק הדין, כאמור בסעיף

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

27 לכתב התשובה, קיימה הוועדה הבוחנת דיון נרחב ומקיף בעניין, לרבות באמצעות
שימוע פומבי וקריאה לקבלת ניירות עמדה. דיון זה הוביל לשינוי מתכונת הבחינה, אולם
לאור סמיכות הזמנים בין מועד פסק הדין בעניין ד"ר עופר פרץ לבין מועד הבחינה דנן,
לא הוטמע השינוי בבחינה זו, והכוונה היא ליישמו החל מהבחינה הקבועה לחורף 2018.
בכלל כך, יוארכו פרקי הזמן המוקצים לפתרון שאלות בחלק הדיוני, שם יוקצו 2.5 דקות
לשאלה, ואילו בחלק המהותי יוקצו 4 דקות לשאלה; רשימת החקיקה קוצרה והיא פוצלה
לשתי רשימות – האחת מתייחסת לדיון הדיוני והשנייה מתייחסת לדיון המהותי. כמו כן,
צוין כי שרת המשפטים החליטה לבטל את "דרישת השליש" הקבועה בתקנה 18ג לתקנות,
על פיה על כל נבחן לקבל מעל שליש מהנקודות בכל אחד מפרקי הבחינה.

10

5. אשר לבחינה דנן, אשר נערכה במועד קיץ 2018 – ביום 15.7.18, לאחר שהתקבלו
תוצאות הבחינה, התברר לוועדה כי אחוז המעבר במועד הנוכחי היה נמוך במיוחד. בכלל
כך, מצאה הוועדה כי שיעור התשובות הנכונות, גם לשאלות שסווגו כקלות וקלות מאוד,
לא היה גבוה. כמו כן, במטלת הכתיבה סברה הוועדה הבוחנת כי הרמה הייתה נמוכה וצוות
בודקי המטלות התרשם מירידה חדה ברמת הניסוח שהפגינו הנבחנים. עם זאת, בעקבות
הדברים, נעשתה בדיקה חוזרת של השאלות שבמבחן, ולנוכח ממצאי הבדיקה, פסלה
הוועדה הבוחנת 6 שאלות שנכללו בבחינה, ולגבי 5 שאלות נוספות נמצא כי יש להוסיף
חלופה נוספת כתשובה נכונה לשאלה. בהמשך לכך, פורסמו תוצאות הבחינה והתפלגות
נתוני הנבחנים. בעקבות כך, הוגשו עררים כנגד רוב השאלות – 4,732 עררים על 70 שאלות
מתוך 78 השאלות שנותרו בבחינה, וזאת לאחר פסילת 6 השאלות כאמור. כמו כן, הוגשו
709 עררים על הציון במטלת הכתיבה. בשל כך, החליטה הוועדה לקבל השגות ביחס לשתי
שאלות נוספות, אותן החליטה לפסול. על פי החלטת הוועדה, פסילת שאלה מזכה גם את
מי שלא פתר אותה נכונה בנקודה. בסופו של דבר, לאחר העררים, 38% מתוך כלל הנבחנים
עברו את הבחינה, והציון הממוצע שלהם עמד על 60.2.

25

6. בעקבות כך הוגשו 6 העתירות שלפניי:

26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

- 1
2 א. עת"מ 29720-08-18 הוגשה מטעם מר משה פומס. מר פומס קיבל ציון 64,
3 ובעתירתו משיג הוא על הציון שניתן לו במטלת הכתיבה, שם קיבל הוא בגין ממד התוכן
4 5 מתוך 9 נקודות, להשקפתו, שלא כדין. כמו כן, מבקש הוא להשיג על 6 מביין השאלות
5 שנכללו במבחן: שאלות 23, 35 ו-44 בפרק ג' לבחינה, העוסק בדין המהותי, ושאלות 1,
6 16 ו-19 בפרק ד' לבחינה, העוסק בדין הדיוני.
7
8 ב. עת"מ 39356-08-18 הוגשה מטעם מר ישראל שמיר. מר שמיר קיבל ציון 61
9 בבחינה. במקביל להגשת העתירה המינהלית, עתר הוא גם לבג"צ (בג"צ 1724/18), שם
10 ביקש הוא להורות לשרת המשפטים לפעול להסרת ניגוד עניינים בין הוועדה הבוחנת לבין
11 לשכת עורכי הדין; לבטל או לשנות את תקנה 18 לתקנות; להורות לשרת המשפטים ו/או
12 לוועדה הבוחנת לבצע שקלול ציון בנוגע לבחינת הסמכה קודמת שנערכה ביום
13 10.12.2017, לאחר ש-66% מהנבחנים באותה בחינה כשלו בה.
14
15 אשר לעתירה דנן – במסגרתה עותר מר שמיר לקבוע כי המשיבה 2 חרגה מסמכותה, שקלה
16 שיקולים זרים ופעלה בחוסר סבירות קיצונית שהביאה לעיוות דין, כך שעל בית המשפט
17 להתערב בשיקול דעתה; שגתה בבדיקת מטלת הכתיבה, כך שיש למנות מומחה שיבדוק
18 את המטלה, תחת הבדיקה אשר נעשתה מטעם המשיבה 2; העותר מר שמיר משיג על
19 שאלות שונות במבחן ההסמכה (בפרק הדין המהותי – שאלות 9, 16 ו-19; בפרק הדין
20 הדיוני – שאלות 20, 23, 26, 32, 35, 36, 44); להורות על שינוי שקלול הציון ולבטל את
21 החלטת הוועדה, לפסול שאלות שונות, ולזכות את מי שטעה באותן שאלות פסולות, שכן
22 מדובר, הלכה למעשה, בנרמול ציונים בלתי שוויוני ומפלה; לקבוע כי על המשיבה 2
23 להפריד ברשימת החיקוקים בין הדין המהותי לבין הדין הדיוני; לקבוע כי על המשיבה 2
24 לשאול שאלות המסתמכות רק על תיקים ופסיקת בית המשפט העליון במותב תלתא;
25 להורות למשיבה 2 לפרסם תשובות לשאלות מבחן ההסמכה מיד לאחר המבחן, ובכלל כך
26 לפרסם את המחווה המדויק לבודקים אודות מטלת הכתיבה, ללא חלק "נסתר"; להורות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 למשיבה 2 לפרט את התשובות המתפרסמות באופן מקיף וממצה; לקבוע לוח זמן נדיב
2 ופיילוט לפתרון שאלות בדין הדיוני ובדין המהותי; להורות לוועדה לבצע ביקורת ופיקוח
3 בטרם תכלול את השאלות בבחינה; להורות למשיבה 2 לקיים את כל ההמלצות שניתנו
4 בפסק הדין בעניין ד"ר עופר פרץ; להורות כי הוועדה הבוחנת תנמק החלטות בדבר דחיית
5 ערר, ובכלל כך תתייחס באופן פרטני למטלת הכתיבה; להורות לוועדה לקבוע היקף
6 מקסימאלי לשאלות איזוטריות שתכללנה במבחן; להורות לוועדה לקבוע סד זמנים הגיוני
7 לפתירת מטלת הכתיבה; להורות למשיבה 2 לפרסם דו"ח התפלגות לאחר כל מבחן
8 הסמכה, מבלי שנבחן ייאלץ לעתור לצורך קבלת דו"ח זה; לתת סעד לפי שיקול דעתו של
9 בית המשפט בקשר עם קיצור זמן פתרון החלק הדיוני ב-4 וחצי דקות; להורות לוועדה כי
10 נבחן שכשל במטלת הכתיבה, אך צלח את החלקים האחרים שבבחינה, ייבחן אך במטלת
11 הכתיבה.

12
13 ג. עת"מ 43463-08-18 הוגשה מטעם מר יוסף אמר ואחרים. במסגרת העתירה עותרים
14 הם לפסילה/קבלת חלופה נוספת בהתייחס לשאלות הבאות: מבוקש לפסול את שאלות 20,
15 23 ו-35 בפרק העוסק בדין הדיוני וכן את שאלות 16 ו-39 בפרק העוסק בדין המהותי.
16 בהתייחס לשאלה 44 בדין הדיוני – מבוקש להכיר גם בחלופה ב' לשאלה זו, כפי שמופיעה
17 במבחן, כתשובה נכונה. בהתייחס לשאלה 19 בדין המהותי – מבוקש להכיר גם בחלופה
18 ג' לשאלה זו, כפי שמופיעה במבחן, כתשובה נכונה.

19
20 ד. עת"מ 62316-08-18 הוגשה מטעם מר גיא שיינפלד ואחרים. במסגרת עתירה זו
21 מבוקש לפסול את שאלות 10, 35, 36, 43 ו-44 בפרק העוסק בדין הדיוני, וכן את שאלות
22 19, 30, 32 ו-39 בפרק העוסק בדין המהותי. בנוסף, מבקשים חלק מהעותרים בעתירה זו
23 להשיג על הציון שניתן להם במטלת הכתיבה, אשר להבנתם, איננו עולה בקנה אחד עם
24 המפורט במחווון שמפרסמת הוועדה בקשר עם מטלה זו.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 ה. עת"מ 8459-09-18 הוגשה מטעם ארז גולדמן ואחרים, בו עותרים הם כנגד שאלות
2 1, 9, 11, 19 ו-30 בפרק העוסק בדין המהותי (לגבי שאלות 1 ו-30, מבוקש לחלופין להכיר
3 גם בתשובה א' בשאלות אלו כחלופה נכונה).

4
5 ו. עת"מ 10887-09-18 הוגשה מטעם עומר מוהבן. מר עומר מוהבן קיבל ציון כולל
6 של 61 נקודות בבחינת ההסמכה. חלק מציון זה מורכב מ-5 נקודות מתוך 15 שנזקפו
7 לזכותו בגין מטלת הכתיבה. הסעד המבוקש בעתירה זו הוא העלאת ציון העותר במטלת
8 הכתיבה ב-10 נקודות או יותר.

9
10 דיון

11
12 7. כעולה מן האמור, ניתן לחלק את הנושאים בהם עוסקות העתירות לשלושה ראשים:

13
14 א. סעדים כלליים בגין הסתייגויות שונות מדרך עריכת הבחינות ומן הזיקה
15 שבין הלשכה לוועדה הבוחנת;

16
17 ב. טענות פרטניות בקשר ל-17 מהשאלות בשאלון הרב ברירה;

18
19 ג. השגות על מטלת הכתיבה – ובפרט ההנמקה שניתנה לציונים שניתנו בה,
20 ובכלל זה הפרסום החלקי של ה"מחווין" על פיו כווננו הבוחנים.

21
22 8. אדון בנושאים אלו כסדרם האמור, תוך שאקדים ואציין כבר עתה כי לאחר עיון
23 ודיון מצאתי כי יש מקום ליתן סעדים הנוגעים להנמקה לציון למטלת הכתיבה. לא מצאתי
24 מקום למתן יתר הסעדים המבוקשים.

25
26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

א. אשר לסעדים הכלליים

9. סעדים הנוגעים לשיקוליה של הוועדה ועצמאותה המקצועית – כאמור, בחלק
מן העתירות נתקפת התנהלות הוועדה ובאחת מהם נדרשה מפורשות קביעה כי הוועדה
שקלה שיקולים זרים ופעלה בחוסר סבירות קיצונית שהביא לעיוות דין, כך שעל בית
המשפט לחרוג מן הכלל אודות הימנעות מהתערבות בשיקול דעתו של הוועדה כגורם
מקצועי המופקד על הבחינות.

10. יש לדחות טענה זו מכל וכל. כפי שנאמר בענין עופר פרץ, אשר גם שם הועלו
טענות ברוח דומה:

”אקדים ואומר כי ראוי היה למערערים לברור טענותיהם, ואין
בדעתי להידרש לכל אחת ואחת מהטענות. מכל מקום, אסיר כבר
כעת מעל השולחן את שלל הטענות והרמזים להטיות ולאג'נדה
מכוונת, הטעיות, תיקונים הגובלים בזיוף, קנוניות ותרמיות
למיניהם, אי שקיפות לגבי זהות הבוחנים, חשיפה מכוונת של
שמות הנבחנים ועוד. כפי שהודגש בפתח הדברים, ועדת הבחינות
היא גוף עצמאי ובלתי תלוי, ויש להצר על עצם העלאת הטענות.”

11. אשר לטענות העותרים לזיקת יתר בין הוועדה ללשכת עורכי הדין, כך שהוועדה
מיוצגת בידי עורכי הדין המייצגים את הלשכה; המצהירה מטעם הוועדה, עו"ד דנה בלום,
הממונה הבכירה על מערך ההתמחות והבחינות בלשכת עורכי הדין, היא עובדת הלשכה;
חברי חבר הבוחנים, הבודקים את מטלת הכתיבה, מועסקים על פי הסכם עם הלשכה – אכן
המשיבה 2 פועלת במתכונתה על מנת שההכרעה המקצועית בבחינות תיעשה בידי גוף
אובייקטיבי, בלתי תלוי. כך מפורש בהצעת החוק שקדמה לתיקון מס' 38 לחוק (ראו ה"ח
937 בעמ' 847 ובג"צ 110/87 בלוי נ' שר המשפטים, פ"ד מא (2) 373 (1987) המוזכר

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

- 1 (שם), וכך גם נפסק לאחרונה בית המשפט העליון בענין ד"ר עופר פרץ ("ועדת הבחינות
2 היא גוף עצמאי מקצועי ובלתי תלוי", פסקה 6 שם).
3
4 12. אין חולק על החשיבות שבעצמאותה המקצועית של הוועדה, כך שלא תושפע ממנה
5 ולא תקבל עצות, הנחיות או הוראות מלשכת עורכי הדין בכל הנוגע לפעילותה המקצועית.
6 ואכן, לא הועלתה כל טענה למעורבות הלשכה בפעילותה המקצועית של הוועדה. הטענות
7 כולן נוגעות להיבטים ארגוניים הנוגעים לפעולת הוועדה. באשר לאלו אין חולק כי בהם
8 קיימת מעורבות של לשכת עורכי הדין, כפי שפורט לעיל. איננה סבורה כי תמיכה טכנית
9 שמעמידה הלשכה לרשות הוועדה אסורה היא. לא נראה כי היא גורעת מעצמאותה
10 המקצועית של הוועדה.
11
12 13. יצוין, כי אין לתמוה על חלקה של הלשכה בתמיכה טכנית לוועדה, שכן בסופו של
13 דבר, בתיקון מס' 38 לחוק הותיר המחוקק בידי לשכת עורכי הדין את תפקיד הסמכת עורכי
14 הדין עליו היא מופקדת מימים ימימה (סעיף 2(2) לחוק). בהתאם, הבחינות דנן אותן יש
15 לעבור לשם הסמכה הן "בחינות הלשכה להסמכה לעריכת דין" (סעיף 38 לחוק). אכן,
16 החוק קבע כי הטיפול המקצועי בעניין יופקד בידי גוף בלתי תלוי, המשיבה מס' 2. אולם
17 אין בכך כדי למנוע את הותרת המעטפת הטכנית לפעילות הוועדה בידי הלשכה, אשר
18 הבחינות הן בחינות מטעמה.
19
20 14. אף אם ייתכן כי רצוי היה, ולו למראית עין, שלוועדה יהיה ייצוג משפטי נפרד וכי
21 יינתן תצהיר נפרד מטעמה, רחוקים הדברים מכדי הקמת זכות לסעד הצהרתי אודות
22 שיקולים זרים והעדר עצמאות מקצועית מצד הוועדה. בדומה, בעניין עופר פרץ ציין בית
23 המשפט העליון כי קיים קושי מסויים בכריכתן של הוועדה והלשכה וכינויין יחד
24 כ"משיבות", אולם בפועל, מטעמי נוחות, כך נעשה שם וגם כאן, תוך דחיית הטענה כנגד
25 פעילותה המקצועית האובייקטיבית והחופשית של הוועדה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

- 1
- 2 15. סעדים הנוגעים לשקלול הציון ודרישת פקטור – כאמור, בעת"מ 39356-08-18
- 3 נטען כי יש לבטל את החלטת הוועדה לפסול שאלות שונות, ולזכות בניקוד גם את מי
- 4 שטעה באותן שאלות שנפסלו. על פי הטענה, החלטה זו מובילה לנרמול ציונים בלתי
- 5 שוויוני ומפלה, שכן היא מיטיבה רק עם מי שטעה בשאלות אלו. נטען כי יש לנרמל את
- 6 הציונים בפקטור אחיד שיוחל על כלל הנבחנים.
- 7
- 8 16. אינני מקבלת טענה זו. החלטת הוועדה כי בשאלות שנפסלו בדיעבד בידי הוועדה
- 9 יוענקו נקודות גם למי שטעה בהן, היא החלטה סבירה העולה בקנה אחד עם מטרת
- 10 הבחינות, ואיננה מצדיקה התערבות. מאליו מובן כי פסילת שאלות בדיעבד איננה מצב
- 11 רצוי ומטיבעה יוצרת היא קשיים: כך, היא מקטינה את מספר השאלות שעל הנבחנים
- 12 להוכיח בהן ידע ובכך עלולה להוריד את הרף באופן שלא יבטיח את מקצועיותם של
- 13 הנבחנים שיוסמכו כעורכי דין. בנוסף, הכללתן של שאלות שבדיעבד מתברר כי היה מקום
- 14 לפוסלן, עשוי להכביד על הנבחנים בעת פתרון הבחינה ולגרור קשיים בפתרון שאלות
- 15 אחרות. ואכן, חלק מן הנבחנים טוענים כי שאלות שנמצאו בדיעבד פסולות עיכבו אותם
- 16 בפתרון שאלות אחרות בבחינה, הסיחו את דעתם והקשו עליהם. ואולם, כפי שהסבירה
- 17 הוועדה, הימנעותה מלתת כל משקל לשאלות שנפסלו נעשתה על מנת שלא לפגוע במי
- 18 שקודם לכן קיבל ניקוד בגין השאלה משום שבחר בתשובה שמלכתחילה סברה הוועדה
- 19 שהיא הנכונה. על מנת שלא לפגוע באלו שהשיבו כאמור, וגם לא לפגוע במי שכשל
- 20 בשאלה, נזקפו נקודות לזכות כלל הנבחנים. אכן, ההחלטה זו מיטיבה עם מי שטעה באותן
- 21 שאלות, אך היא איננה מזיקה למי שלא טעה. ההטבה למי שטעה באותן שאלות מספקת
- 22 מזור ממוקד לקושי במקום בו הוא התגלה. ככזו, ההחלטה סבירה ונסמכת על שיקולים
- 23 ענייניים ורלבנטיים, כך שאין מקום להתערב בה.
- 24

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

17. אשר לדרישה לזכות את כלל הנבחנים ב"פקטור" שוויוני – כפי שפורט בענין ד"ר
1 עופר פרץ, פסיקה עקבית נמנעת מלהיעתר לסעד קיצוני זה, ולא הוצגו נתונים המצדיקים
2 להחיל במקרה דנן דין שונה.
3
4
18. סעדים הנוגעים לשינוי מתכונת הבחינה – אשר לסעדים נוספים ובהם דרישה
5 לקבוע כי על המשיבה 2 להפריד ברשימת החיקוקים בין הדין המהותי לבין הדין הדיוני;
6 לקבוע לוח זמן נדיב ופיילוט לפתרון שאלות בדין הדיוני ובדין המהותי; להורות לוועדה
7 לבצע ביקורת ופיקוח בטרם תכלול את השאלות בבחינה; להורות למשיבה 2 לקיים את כל
8 ההמלצות שניתנו בפסק הדין בעניין ד"ר עופר פרץ – כאמור, הוועדה קיימה דיון מקיף
9 בעניין המלצות בית המשפט בפסק הדין בענין ד"ר עופר פרץ, והגיעה למסקנות שישומו
10 במועד הבחינה הקרוב. אין מקום לדון איפוא בסעדים במצב הקיים עתה, והעתירה בעניינם
11 נדחית.
12
13
19. אשר לדרישה לקבוע כי על המשיבה 2 לשאול שאלות המסתמכות רק על פסיקת
14 בית המשפט העליון במותב תלתא – דרישה זו איננה מעוגנת בלשון התקנות. אין הצדקה
15 לכלל גורף המגביל את הוועדה באופן המוצע והעתירה בענין זה נדחית.
16
17
20. אשר לדרישה להורות לוועדה לקבוע סד זמנים הגיוני לפתירת מטלת הכתיבה,
18 ולתת סעד לפי שיקול דעתו של בית המשפט בקשר עם זמן פתרון החלק הדיוני והמהותי –
19 מדובר בענין המצוי בלב ליבו של שיקול דעתה המקצועי של הוועדה, שכאמור קיבלה אך
20 לפני חודשים אחדים החלטות בדבר שינויים שונים באופן עריכת הבחינה. לא הוצבה
21 תשתית מינימלית למתן סעדים חריגים מעין זה. העתירה לסעדים אלו נדחית.
22
23
21. אשר לדרישה לסעד אשר יורה לוועדה כי נבחן שכשל במטלת הכתיבה, אך צלח
24 את החלקים האחרים שבבחינה, ייבחן אך במטלת הכתיבה – כפי שמציינת הוועדה, ספק
25 בעיני אם בשים לב לנוסחן של התקנות, הקובעות ציון כולל בבחינה, כתנאי סף למעבר
26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 הבחינה, מוסמכת הוועדה להורות כאמור. מכל מקום, לא הוצגה עילה לחייב את הוועדה
2 לשינוי מתכונת הבחינה באופן זה, ולא ברור מדוע סבור העותר כי המתכונת הקיימת נגועה
3 בחוסר סבירות העולה כדי חוסר סמכות. נדחית איפוא הבקשה למתן סעד זה.

4
5 22. אשר לדרישה לשנות את הוראות המחווין באשר לניקוד ממד התוכן במטלת הכתיבה
6 – אכן נראה כי חלק מן ההנחיות שניתנו לבוחנים מביאות להפחתת מקבץ נקודות מלא
7 בגין מתן תשובה חלקית. אף שניתן לסבור שראוי לנקד אחרת, אין מדובר בענין המצדיק
8 התערבות בהנחיות המקצועיות שנתנה הוועדה בבחינה דנן. להסרת ספק, מובן כי בבחינות
9 הבאות מוסמכת הוועדה לחזור ולעיין בהחלטתה אודות ההנחיות לבוחנים, וליתן הנחיות
10 שונות באשר לניקוד תשובות חלקיות, וזאת מתוך הניסיון הנצבר.

11
12 23. אשר לדרישה להורות למשיבה 2 לפרסם דו"ח התפלגות לאחר כל מבחן הסמכה,
13 מבלי שנבחן ייאלץ לעתור לצורך קבלת דו"ח זה – כעולה מהתנהלות הוועדה בהליך
14 שלפניי, אין היא מתנגדת לפרסום דו"ח זה, וממילא אין הסעד נדרש.

15
16 ב. השגה של שאלות בשאלוני הרב ברירה

17
18 24. כאמור, בעתירות מבקשים העותרים להשיג על שאלות שונות שנכללו בשאלוני הרב
19 ברירה בבחינה. ההשגות על שאלות אלו הובאו בפני הוועדה במסגרת ערר לפי תקנה 18ה
20 (א)(1) לתקנות, אך הוועדה לא קיבלה אותן. העותרים טוענים כי החלטת הוועדה של לקבל
21 השגות אלו שגויה היא, ומצדיקה התערבות על פי אמות המידה שנקבעו בפסיקה בעניין
22 זה.

23
24
25
26

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 אמות המידה שבפסיקה להתערבות בהחלטה מקצועית של הוועדה הבוחנת

2

3 25. כפי שצוין בעניין ד"ר עופר פרץ, בעע"מ 6674/17 יונס אטד נ' לשכת עורכי הדין
4 בישראל (פורסם במאגרים) מיום 3.12.17, סוכמה לאחרונה ההלכה כפי שנשנתה בפסקי
5 הדין הרבים העוסקים במבחני הלשכה, באשר לגדרי ההתערבות השיפוטית בכל הנוגע
6 למבחנים אלו. בתמצית, ניתן לומר כי הפסיקה הדגישה כי בעתירות מסוג זה, בית המשפט
7 אינו יושב כוועדת ערעורים על הגוף שהוסמך על פי חוק לדון בבחינות מקצועיות, כך
8 שתחומי ההתערבות של בית המשפט מצומצמים ביותר ובית המשפט ינהג איפוק רב
9 בהתערבות בקביעות הוועדה. עם זאת, נמצא כי לעיתים מתערב בית המשפט בשיקול דעתה
10 של ועדת הבחינות מקום בו חרגה מסמכותה ושאלה שאלות שאינן כלולות ברשימת
11 הנושאים המופיעים בתקנות. בנוסף, בחלק מן המקרים נקבע כי ניתן לבדוק אם מתקיים
12 פגם היורד לשורש שיקול הדעת המינהלי ובמקרים בודדים היו שנאותו לבטל שאלה בטענה
13 לחוסר סבירות קיצוני, חוסר הגינות ואי צדק. בהקשר מציין פסק הדין בעניין יונס אטד כי
14 על בית המשפט לשים אל לבו, כי על אף התמצאותו של בית משפט בתחום המקצועי בו
15 עסקינן, אין להתערב בפעילות הוועדה בהסתמך על הידע המקצועי שבידי בית המשפט.
16 בהקשר זה הוצע מבחן על פיו תוצדק התערבות רק במקום בו בית המשפט היה פוסל את
17 השאלה אף ללא ידע מקצועי בנושא.

18

19 26. מתוך שכללים אלו מנחים אותי, עיינתי היטב בטענות העותרים כנגד השאלות
20 הספציפיות, ונראה מדובר בטענות שאינן עומדות באמות המידה שנקבעו בפסיקה
21 להתערבות בהחלטותיה המקצועיות של הוועדה בכל הנוגע לשאלון רב הברירה. ההשגות
22 מתבססות למעשה על הידע המקצועי של עורכי הדין ושל בית המשפט בתחום המשפט, או
23 על טיעון מפותל באשר לניסוח השאלות, ואשר לגדרי הבחינות כאמור בתקנות. אין הן
24 מעלות טענות משכנעות לחריגה מסמכות או של חוסר סבירות קיצוני היורד לשורש שיקול
25 הדעת המינהלי. בהקשר זה יושם אל לב כי בענין ד"ר פרץ, עת מצא בית המשפט העליון
26 קושי באחת השאלות הטעים הוא כי קושי זה כשלעצמו לא די בו כדי להצדיק התערבות,

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 וכי רק בהצטבר מספר פגמים כבדי משקל, יש לפסול את השאלה מחמת חוסר סבירות. לא
2 זו אף זו: בכל הכבוד, נראה כי ההסברים המקצועיים שניתנו מטעם המשיבות לשאלות
3 מספקים וראויים לגופם, ונראה כי גם בהיבט זה שוללים הם התערבות. על רקע זה אתייחס
4 בקצרה לשאלות השונות.

5

6 השגות על שאלות שבפרק ב' לבחינה – הדין הדיוני:

7

8 27. שאלה מס' 10 – השאלה עוסקת בהליך המשפטי המתאים לשם אכיפת חוק עזר
9 עירוני. בסעיף 83 לכתב התשובה ניתן הסבר מקצועי מפורט לחלופה שנבחרה בכל הנוגע
10 לשאלה זו. הסבר זה תואם את נוסח השאלה ולא נראית עילה להתערבות בהחלטת הוועדה
11 בעניין זה. יצוין כי 64% מהנבחנים ענו נכון על השאלה. מדד כושר האבחנה של השאלה
12 חיובי ועומד על 0.19.

13

14 28. שאלה מס' 20 – השאלה עוסקת בגביית שכר טרחה של כונס נכסים שמונה
15 לתפקידו בלשכת ההוצאה לפועל. אשר לטענה כי אין מדובר בחלק מחומר הלימוד – כפי
16 שמציינים בצדק ב"כ המשיבות, תקנה 18(ב) לתקנות מורה כי בשאלון ירוכזו "שאלות
17 שבסדרי דין ובמקצועות מעשיים נוספים (להלן – הדין הדיוני)". כלומר, התיבות "הדין
18 הדיוני" משמען "סדרי דין ומקצועות מעשיים נוספים", ולא רק סדרי דין מובהקים. בנוסף,
19 תקנה 18(א) (4) מציינות כי בחלק העוסק בדין הדיוני, ייבחן הנבחן, בין היתר, בנושא
20 "הליכי הוצאה לפועל, פשיטת רגל וכינוס נכסים". ההוראה שבדין, הקובעת את האופן בו
21 רשאי כונס נכסים לגבות את שכרו והוצאותיו בנסיבות כאמור בשאלה קבועה בתקנה 85
22 לתקנות ההוצאה לפועל, תש"מ-1979, ולאור האמור היא מהווה חלק מה"דין הדיוני",
23 המעשי, הנוגע להליכי הוצאה לפועל וכינוס נכסים בהתאם לתקנות. אין מדובר איפוא
24 בחריגה מסמכות.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

- 1 אשר לטענה כי גם חלופה ד' באותה שאלה נכונה, משום שאין זה סביר שכונס
2 נכסים יגבה את שכרו והוצאותיו, ללא הוראות מתאימות מאת הרשם – כפי שציינה
3 הוועדה, כך קובעת תקנה 85 לתקנות ההוצל"פ, וממילא אין לקבל טענה זו.
4
5 אף אם השאלה נסובה על נושא שאיננו בשדרה המרכזית של החומר, הרי שככלל,
6 כפי שנפסק לא אחת, אין בנימוק זה כשלעצמו כדי להביא לפסילת שאלה בידי בית משפט
7 ולהתערבות בהחלטת הוועדה שהחליטה בעניין זה כגוף המקצועי שהעניין הוטל עליו
8 בחוק. יצוין כי 23% מהנבחנים ענו נכונה על השאלה ומדד כושר האבחנה הוא חיובי ועומד
9 על 0.11. ההשגות על שאלה זאת נדחות, אפוא.
10
11 29. שאלה מס' 23 – בשאלה זו נדונה זכותו של נתבע לדרוש הצגת מסמך מהותי שלא
12 צורף לכתב התביעה, בטרם יוגש כתב הגנה. בסעיף 85 לכתב התשובה פירטה הוועדה את
13 הבסיס המקצועי לחלופה שנבחרה בכל הנוגע לשאלה זו, בהסתמך על הוראות הדין
14 והפסיקה. כפי שמציינת הוועדה, ניתן להגיע לחלופה שנבחרה על ידי הוועדה גם על דרך
15 האלימינציה. טענות העותרים בדבר חלופות נוספות אפשריות, מניחות נתונים שלא נכתבו
16 בשאלה, אשר ציינה במפורש כי "משה הגיש בקשה לחייב את נועה לצרף את החוזה".
17 ביחס למעשה זה נשאלה השאלה "מה הדין?". התשובה שנבחרה על ידי הוועדה, כי "משה
18 רשאי לדרוש את צירוף החוזה בטרם יוגש כתב הגנה", היא זו אשר נותנת מענה לשאלה
19 זו. ההשגות על שאלה זו נדחות, אפוא. יצוין כי 42% מהנבחנים ענו נכונה על שאלה ומדד
20 כושר האבחנה חיובי ועומד על 0.27.
21
22 30. שאלה מס' 26 – שאלה זו עוסקת בסדר הבאת ראיות מקום בו נתבע מודה במקצת
23 הטענות המהותיות שבכתב התביעה. בסעיף 86 לכתב התשובה פירטה הוועדה את הבסיס
24 המקצועי לחלופה שנבחרה בכל הנוגע לשאלה זו, תוך הפנייה להחלטה ברע"א 1530/13
25 גדלוב נ' הארגז – מפעל תחבורה בע"מ (5.5.2013, פורסם במאגרים). כפי שמציינת
26 הוועדה, אכן בפסק דין זה תיאר בית המשפט (כב' השופט זילברטל) את המצב המשפטי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 אודות הנסיבות אשר יביאו לשינוי בסדר הבאת הראיות, בגין "הודאה והדחה", ולא חידש
2 הלכה כדן יחיד. מנוסח השאלה נראה כי לא מדובר בסיטואציה שבה הודתה הנתבעת בכל
3 העובדות המהותיות, כך שלא נראה ביסוס באשר לטענת העותר בנוגע לשאלה זו, והיא
4 נדחית. יצוין כי 26% מהנבחנים ענו נכונה על השאלה. אמנם מדד כושר האבחנה של
5 השאלה הוא שלילי ועומד על -0.21, ואולם כפי שנפסק בעניין ד"ר פרץ, מדד כושר
6 האבחנה שלילי כשלעצמו איננו מהווה בסיס מספיק להתערבות בשאלה (ראו סעיף 18
7 לפס"ד בעניין ד"ר פרץ).

8
9 31. שאלה מס' 32 – מדובר בשאלה אודות עד במשפט שאמר אמרה מפלילה בנוכחות
10 אחר בסמוך להתרחשות מעשה עבירה, וחזר בו במשטרה מהגרסה שנאמרה בסמוך
11 להתרחשות העבירה. הסבר שניתן בידי הוועדה, כי מדובר בסיטואציה עליה חלה הוראת
12 סעיף 9 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971, משכנע ואכן אין רלבנטיות לסעיף
13 10א לפקודת הראיות בהינתן הנסיבות המתוארות בשאלה, שאינן כלל ועיקר נוגעות למצב
14 של אמרה של עד אשר מתכחש במשפט לדברים שאמר בחקירתו ובהודעתו. העד כאן
15 מתכחש לדברים שאמר באופן ספונטאני לאחר האירוע, ולא בחקירה או בהודעה. יצוין כי
16 40% מהנבחנים ענו נכונה על שאלה זו, ומדד כושר האבחנה הוא חיובי ועומד על 0.37.
17 אינני מקבלת, אפוא, את ההשגה על שאלה זו.

18
19 32. שאלה מס' 35 – השאלה עוסקת באדם המבוקש בשתי מדינות בשל עברות הסגרה,
20 שבינהן הסכמה כי לאחר שיוסגר לאחת ויסתיימו נגדו ההליכים הפליליים, הוא יוסגר
21 למדינה השנייה. בהסתמך על סעיף 19 לחוק ההסגרה, התשי"ד – 1954, קבעה הוועדה כי
22 התשובה הנכונה היא שמדינת ישראל לא רשאית להסגירו לאיזו מהמדינות. נטען כי מדובר
23 בשאלה הנוגעת לדין המהותי באשר להסגרת אדם, ולא ניתן היה להכלילה בפרק הדיוני.
24 הוועדה מציינת כי דיני ההסגרה עצמם שייכים למערכת הנורמות הדיוניות בתחום הפלילי.
25 דברים אלו נתמכים באמור בע"פ 6182/98 שמואל שינבניים נ' היועץ המשפטי לממשלה,
26 פ"ד נג(1) 625 (1999). אין לפסול את השאלה, אפוא, מחמת חריגה מסמכות.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 אשר לטענה כי יש לאשר גם את חלופה הגורסת כי ניתן להסגיר לאחת המדינות,
2 תוך התחשבות בעמדת המשיב – כי שמציינת הוועדה, טיעון זה מתבסס על הנחה כי ניתן
3 להסגיר לאחת המדינות, בכפוף להתחייבות כי המדינה לא תסגיר למדינה אחרת. אלא
4 שהנחה זו איננה עולה בקנה אחד עם נקודת המוצא של השאלה, והיא שבין המדינות הוסכם
5 על הסגרה נוספת לאחר ההסגרה הראשונה. הטענה נדחית איפוא. יצוין כי 21% מהנבחנים
6 ענו נכונה על שאלה זו, ומדד כושר האבחנה הוא חיובי ועומד על 0.16.

7
8 33. שאלה מס' 36 – שאלה בעניין קובלנה פלילית כנגד קטין בגין לשון הרע. בסעיף
9 89 לכתב התשובה מפרטת הוועדה את הביסוס המקצועי לתשובה שנבחרה בכל הנוגע
10 לשאלה זו. אכן מדובר בהסבר מורכב מעט על דרך ההיקש מפסיקה שלא עסקה בשאלה
11 הישירה, אולם איני סבורה כי הדברים עולים כדי חוסר סבירות קיצוני העולה כדי חריגה
12 מסמכות. בהקשר זה יצוין כי הלכה למעשה, 69% מהנבחנים ענו נכונה על השאלה, ומדד
13 כושר האבחנה חיובי ועומד על 0.2. בנסיבות אלו, לא נראה כי קמה עילה להתערבות
14 בהחלטתה המקצועית של הוועדה בעניין שאלה זו.

15
16 34. שאלה מס' 43 – השאלה נסובה על סמכות בית משפט לענייני משפחה לדון בבקשה
17 לצו ירושה שאיננה בין בני משפחה, וכן על הזכות להציג חוות דעת מטעם צד בתביעה לצו
18 ירושה בבית משפט לענייני משפחה. בסעיף 90 לכתב התשובה מפורט ההסבר המקצועי
19 למענה שנבחר לשאלה זו, לרבות הסבר על דרך האלמינציה מדוע לא ניתן לבחור בתשובות
20 האחרות. בהינתן הקביעה המפורשת שבנתוני השאלה כי בין יעקב למשה אין קרבה
21 משפחתית או היכרות קודמות, ההסבר מספק. גם לא נראה כי בפסיקה יש מחלוקת באשר
22 לדין בעובדות המקרה דנן כפי שהן מופיעות בשאלה על פי נוסחה, והמענה שצויין מתבקש
23 מהוראות החוק. יצוין כי 63% מהנבחנים ענו נכונה על השאלה ומדד כושר האבחנה חיובי
24 ועומד על 0.21. אינני מקבלת, אפוא, את הטענה הנוגעת לשאלה זו.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

35. שאלה מס' 44 – עניינה של שאלה זו באופן ההשגה על החלטה בבקשה לתיקון טעות סופר שנדחתה. כאמור בכתב התשובה, נתוני השאלה הינם בקשה לתיקון טעות סופר שהוגשה לבית המשפט לאחר מתן פסק הדין, ולא סיטואציה בה בחר בעל דין להימנע מהגשת בקשה נפרדת לתיקון טעות סופר וכלל את הטענה לטעות סופר בהודעת ערעור המוגשת בזכות. נוכח כך, אינני מוצאת פגם במסקנת הוועדה אודות התשובה הנכונה לשאלה זו. אשר לטענה כי הפרשנות שניתנה לסעיף זה ברוח האמור בתשובה שנבחרה בידי הוועדה מעוגנת בהחלטה שניתנה בדין יחיד (בתיק רע"א 1566/13) – כאמור, אינני סבורה כי התקנות מונעות מהוועדה לשאול שאלות שתשובה להן ניתנה בפסקי דין של בית המשפט העליון בדין יחיד. מה גם שכפי שצוין באותה החלטה, ההלכה שאותה החלטה אודות אופן ההשגה על החלטה הדוחה בקשה לתיקון טעות סופר, נזכרה בפסקי דין קודמים ובספרות המשפטית זה מכבר. יצוין, כי 22% מהנבחרים ענו נכונה על השאלה ומדד כושר האבחנה של השאלה חיובי ועומד על 0.12. נדחות, אפוא, טענות העותרים בכל הנוגע לשאלה זו.

השגות על שאלות שבפרק ג' לבחינה – הדין המהותי:

36. שאלה מס' 1 – השאלה עוסקת בחבות ביטוחית לתאונת דרכים כשלא ידוע אם הנהג הוא הנוסע בעל רישיון הנהיגה, או שמא הנהג היה הנוסע האחר, שלא היה בעל רישיון. כאמור בסעיף 92 לכתב התשובה, התשובה שנבחרה לשאלה זו נבחרה בהסתמך על הוראת סעיף 12 לחוק פיצוי לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975, וכן על ע"א 9096/11 קרנית קרן לפיצוי נפגעי תאונות דרכים נ' ג'בארין (פורסם במאגרים), מיום 10.7.12), ועל פיה קמה חבות ביטוחית בנסיבות אלו, והנטל להוכחת פטור מאחריות – כלומר הוכחה שהנהג היה הנוסע שאיננו בעל רישיון נהיגה – רובץ על חברת הביטוח. כפי שמציינת הוועדה, טענת העותרים כי יש לקבל גם את חלופה א', הקובעת כי האחריות היא על קרנית, אינה עולה בקנה אחד עם דברים שנאמרו באותו פסק דין. דין טענת העותרים

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבחונת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבחונת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

- 1 בעניין זה, אפוא, להידחות. יצוין כי 36% מהנבחנים ענו נכונה על שאלה זו, ומדד כושר
2 האבחנה של השאלה חיובי ועומד על 0.09.
- 3
- 4 37. שאלה מס' 9 – השאלה עוסקת בהתיישנות תביעה נזיקית שהוגשה למעלה מ-10
5 שנים לאחר שאדם נחבל בשיניו, בחלוף 5 שנים מיום שביקר אצל רופא שיניים שאמר
6 לנפגע שכתוצאה מהתאונה עליו לעקור את השיניים שנחבלו. באשר לטענה כי חסרים
7 נתונים עובדתיים וייתכן שהשיניים טופלו מיד לאחר האירוע – בשאלה כפי שנוסחה לא
8 היה רמז לחלופה עובדתית זו. כלומר, נקודת המוצא על פי השאלה היא שהטיפול הרפואי
9 ניתן 5 שנים לאחר התאונה. כך שאין לקבל את הטענה.
- 10
- 11 אשר לטענה כי יש לקבל גם את חלופה א', כי התביעה לא התיישנה משום שהקשר
12 הסיבתי בין התאונה לבין הנזק התגלה רק בעקבות דברי הרופא – כפי שמציינת הוועדה
13 בצדק, בשאלה לא ניתנה אינדיקציה לכך שהקשר הסיבתי התגלה רק בעקבות דברי הרופא.
14 נתוני השאלה הם שהנדנדה פגעה בדניאל והוא נחבל בשתי שיניו הקדמיות. כלומר, החבלה
15 בשיניים כתוצאה מפגיעת הנדנדה הייתה גלויה בזמן אמת, בעת התרחשות התאונה. אין
16 מדובר, אפוא, בפגיעה שהקשר הסיבתי בינה לבין האירוע לא היה ידוע, או לא יכול היה
17 להיות ידוע בעת האירוע, וממילא "כלל מועד הגילוי המאוחר" הקבוע בפקודת הנזיקין,
18 איננו חל. מה גם שהאמור בסיפת חלופה א', על פיו "כלל מועד הגילוי המאוחר" שבפקודת
19 הנזיקין קובע כי אם הנזק מתגלה במועד מאוחר ממועד האירוע, תיספר תקופת ההתיישנות
20 ממועד גילוי הנזק, ולא ממועד האירוע, איננו מדויק ואיננו עולה בקנה אחד עם הלכת אבו
21 שיבלי (ע"א 1969/10 אבו שיבלי נ' מרכז רפואי זיו צפת (פורסם במאגרים)), מיום
22 9.5.12)). יצוין כי 46% מהנבחנים ענו נכונה על שאלה זו, ומדד כושר האבחנה של השאלה
23 חיובי ועומד על 0.35. טענות העותרים באשר לשאלה 9 נדחות, אפוא.
- 24
- 25 38. שאלה מס' 11 – מדובר בשאלה אודות פטור ממס שבח בהעברת דירת מגורים בין
26 אב לביתו (צוין כי הדירה מיועדת להריסה והקמה לפי פרויקט מכוח תמ"א 38). נטען כי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 אין לקבוע כי ניתן פטור משום שלא צוין שהוגשה בקשה לפטור. כפי שמציינת בצדק
2 הוועדה, במקרה של העברה בין הורה לבתו, חל אוטומטית מס שבח ואין צורך בהגשת
3 בקשה בעניינו, כך שהתשובה שנבחרה תואמת את השאלה. יצוין כי 52% מהנבחנים ענו
4 נכונה על שאלה זו, ומדד כושר האבחנה של השאלה חיובי ועומד על 0.27. טענות העותר
5 בקשר לשאלה זו נדחות, אפוא.

6

7 39. שאלה מס' 16 – השאלה דרשה זיהוי יסוד התוצאה בעבירה שנוסחה צוטט בבקשה.
8 מקובלת עליי טענת הוועדה, כי אף שסעיף 415 לחוק העונשין המוזכר בשאלה איננו חלק
9 מהחיקוקים שנקבו ברשימה שפרסמה הוועדה הבחנת, אין בכך כדי לפסול את השאלה.
10 כאמור, הסעיף הוזכר בשאלה במלואו, ובאותה מידה ניתן היה להציג בשאלה "עבירה
11 היפותטית" לצורך זיהוי יסוד התוצאה בה. כלומר, לשם מתן מענה לשאלה, לא נדרשה כל
12 היכרות מוקדמת עם סעיף זה, אלא עם הוראת סעיף 18 לחוק העונשין, תשל"ז – 1977
13 שנכלל ברשימה. אמנם ייתכן שטוב היתה הוועדה אילו אכן כללה בנוסח השאלה עבירה
14 היפותטית, ולא עבירה שאיננה חלק מחומר הבחינה, וזאת על מנת לא לפתוח פתח לטענות,
15 ואף לא לייצר אצל נבחנים לחץ מיותר בשעת הבחינה, בשל החריגה לכאורה מרשימת
16 החיקוקים ששוננו לקראת הבחינה. עם זאת, כאמור, אין מדובר בעילה לפסילת שאלה.
17 אשר לציטוט מדברי אחד המרצים בחברה הקשורים בלשכה בכל הנוגע למורכבות סיווג
18 עברה כתוצאתית או התנהגותית ולשאלות הצפויות בהקשר זה – מובן כי דבריו של אחד
19 המרצים בקורס מטעם חברת בת של הלשכה, איננו מחייב את הוועדה בקביעותיה
20 המקצועיות. זאת ועוד מעיון בדברים המצוטטים מפי אותו מרצה נראה כי הסביר הוא כי
21 שאלה מסוג זה דווקא עשויה להישאל, אך הערכתו היתה שאם תישאל, תיסוב היא על
22 עבירות שהן תוצאתיות מובהקות. לא מן הנמנע כי עברה לפי סעיף 415 היא עברה כזו.
23 טענות העותרים בעניין שאלה זו נדחות, אפוא. יצוין כי 35% מהנבחנים ענו נכונה על
24 שאלה זו, ומדד כושר האבחנה של השאלה חיובי ועומד על 0.04.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

40. שאלה מס' 19 – שאלה זו עוסקת בזכותו של שוכר עסק המצריך נגישות במעלית
לבטל חוזה שכירות, לאחר שבמהלך תקופת השכירות התברר, כי לא ניתן יהיה לעשות
שימוש במעלית למשך 3 חודשים, וזאת בשל פיצוץ בקידוח גז במקום סמוך. טיעונם של
העותרים, כי השימוש במילים "לחודש הראשון" בשאלה עשוי לעורר אצל הנבחן הסביר
את ההבנה שהכוונה היתה לחודש הראשון של השכירות. כלומר השאלה היא האם היתה
זכות לבטל צ'ק בגין דמי שכירות עבור החודש הראשון של תקופת השכירות, שעל פי נתוני
השאלה חל חודשיים לפני שהתקלה ארעה. הוועדה לא סברה כי מדובר בהבנה סבירה של
השאלה, וכי הבנה סבירה של השאלה היא שהמילים "לחודש הראשון" נסובו על החודש
הראשון שלאחר הפיצוץ. הבנה זו של השאלה מובילה לאימוץ תשובה א' מבין התשובות
בשאלון רב הברירה, ולא תשובה ג'. אכן, ההבנה הסבירה המוצעת מטעם העותרים איננה
סבירה כלל ועיקר. אינני מקבלת אפוא את טענתם זו של העותרים. אשר לטענה כי יש
להכשיר גם את חלופה ד', משום שהשוכרת ידעה, או היה עליה לדעת מראש, שתיתכן
תקלה במעלית – מעיון בכתב התשובה לא נראית התייחסות לטענה זו, אולם אינני סבורה
כי פיצוץ בקידוח גז ובעקבותיו איסור על הפעלת מעלית במשך 3 חודשים, הינו בגדר
נסיבות שהשוכרת ידעה, או היה עליה לדעת מראש, אודותיהן. לשמחתנו פיצוץ מסוג זה
איננו ארוע שכיח שאמור להיות צפוי אצל שוכרים. יצוין כי 35% מהנבחרים ענו נכונה על
שאלה זו, ומדד כושר האבחנה של השאלה חיובי ועומד על 0.26. אכן כפי שמציינים
העותרים, גם בחלופה א' בחרו 35% מהתלמידים. אולם אינני סבורה כי יש בכך כדי ללמד
כי הפרשנות המוצעת בידי העותרים לנוסח השאלה היא המסתברת. אין בנתון הסטטיסטי
כשלעצמו כדי להוביל למסקנה זו, ובענין זה נוסח הדברים מדבר בעד עצמו. טענות
העותרים בעניין שאלה זו נדחות, אפוא.

41. שאלה מס' 30 – מדובר בשאלה שהתשובות לה הצריכו אבחנה מדויקת בין "אוחז"
ל"אוחז כשורה", אף שבנסיבות המקרה, לאור הדין, יכול היה האוחז לגבור על טענת
כישלון תמורה. הוועדה נמנעה מלפסול את השאלה בשל הטענה כי מדובר בשאלה
"קטנונית", משום שסברה כי הבחנה בין "אוחז" לבין "אוחז כשורה" היא הבחנה המהווה

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 חלק מן הידע הבסיסי הנדרש מנבחן, וכך גם הדין החל על הנסיבות הקונקרטיות שתוארו
2 בשאלה. ההסבר שניתן מספק, ואינני סבורה כי בנסיבות אלו קיימת הצדקה להתערבות
3 בהחלטת הוועדה. טענות העותרים בעניין שאלה זו נדחות, אפוא. יצוין כי 17% מהנבחנים
4 ענו נכונה על שאלה זו, ומדד כושר האבחנה של השאלה חיובי ועומד על 0.18.

5
6 42. שאלה מס' 32 – שאלה שנסובה על התיישנות תביעה בין מי שהיו בני זוג. על פי
7 העובדות שתוארו בני הזוג התגרשו ובדיעבד קבעה הרבנות כי נישואיהם פקעו שנים קודם
8 לכך. הוועדה לא קיבלה את טענת העותרים, כי יש לפסול שאלה זו בשל הספק הפרשני
9 בשאלת מועד פקיעת הנישואין. כפי שהסבירה הוועדה, בתחילה קבעה היא כי התשובה
10 הנכונה היא תשובה ג' בלבד. בשלב זה 42% מהנבחנים ענו נכונה על השאלה, ומדד כושר
11 האבחנה של השאלה היה 0.0. לאחר בחינה מחודשת, נמצא כי ניתן לאשר גם את חלופה
12 א', ואזי שיעור העונים נכונה על השאלה עמד על 70%, וממילא מדד כושר האבחנה חיובי.
13 יצוין על פי שתי החלופות, התביעה טרם התיישנה – ואין חולק כי כך הוא הדין. ההבדל
14 ביניהן הוא בהנמקה. לאחר בדיקה חוזרת, סברה הוועדה כי נוכח נוסח השאלה, ניתן לקבל
15 גם את ההנמקה לאי ההתיישנות כפי שצוינה בתשובה א', משום שאכן בני הזוג התגרשו
16 בשנת 2015 ואכן גם נימוק זה עשוי להצדיק את אי ההתיישנות. מנגד, שתי התשובות
17 האחרות, ב' או ד', בוודאי אינן נכונות. החלטת הוועדה בנסיבות אלו שלא לפסול את
18 השאלה, אלא לגרוע ניקוד רק ממי שבחר בתשובות ב' או ד', תשובות שהן בוודאי שגויות,
19 איננה מצדיקה התערבות ודוחה אני את טענת העותרים בעניין זה.

20
21 43. שאלה מס' 39 – עניינה של שאלה זו בחברה ששניים משלושת בעלי מניותיה היגרו
22 למדינת אויב. התשובה שהוכרה כנכונה היא שאין מדובר בנכס נפקד, משום שעל פי החוק
23 יש צורך שכל בעלי המניות יהיו נפקדים. אינני מקבלת את טענת העותרים, כי מדובר
24 בשאלה שמעלה סוגיה פרשנית שלא עולה בבירור מדברי החקיקה, משום שייתכן שבעלי
25 המניות שהיגרו למדינת האויב הכריעו בהנהלת העסק. דברי הוועדה, כי קריאה פשוטה של

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 השאלה שוללת את הסברה כי בעלי המניות שהיגרו לתימן "מכריעים באופן אחר בהנהלת
2 העסק", מקובלים עליי. מדובר בסברה שלא מעוגנת בניסוח השאלה.
3
4 44. אשר לטענות העותרים כי הגדרתו של "נפקד" איננו חלק מחומר הלימוד וכך גם
5 ענייני הפקעה של נכסי נפקדים – לשאלה זו לא ניתן מענה בתשובה בכתב, אולם בעת
6 הדיון לפני טען ב"כ הוועדה כי מדובר בשאלה שהמענה לה הוא חלק מחומר הלימוד,
7 שכן חוק נכסי נפקדים, התש"י-1950, נזכר ברשימת החיקוקים שפרסמה הוועדה הבוחנת
8 וכי מדובר בנושא שהוועדה הייתה רשאית לכלול בבחינה בחלק העוסק בדין המהותי, שכן
9 מדובר בדיני קניין. אכן הוראות הדין באשר לנסיבות בהן יוקנה נכס לאפוטרופוס לנכסי
10 נפקדים, הינן חלק מדיני קניין. אף שחוק נכסי נפקדים שכיום נגרע מרשימת החיקוקים
11 העדכנית שפרסמה הוועדה לקראת מועד חורף 2018, אין בכך כדי ללמד שמדובר בחוק
12 שלא ניתן לכוללו ברשימה. בהינתן שהחוק הרלבנטי נזכר ברשימת החיקוקים שפורסמו
13 עובר לבחינה דנן, אינני סבורה כי יש מקום לפסילתה של שאלה זו.
14

15 ג. מטלת הכתיבה

16
17 45. על פי האמור בתקנה 18(א) לתקנות, בעקבות התיקון האחרון כוללת בחינת
18 ההסמכה חלק שלישי הערוך כמטלת כתיבה, אשר משקלו של הציון בה לא יפחת מ-15%
19 מהציון הכולל בבחינה (תקנה 18(ג) שם).
20

21 46. הלכה למעשה, בהתאם לנוסח התקנות כיום, עשויה מטלת הכתיבה להיות בעלת
22 משמעות מכרעת במיוחד לגבי תוצאות בחינת ההסמכה עבור הנבחן, שכן תקנה 18 ג קובעת
23 כי אי עמידה בשליש ממשקל ציון לכל אחד מחלקי הבחינה, לרבות מטלת הכתיבה, הוא
24 תנאי להצלחה בבחינה (ואכן, חלק מן העותרים שלפני לא עמדו בבחינה רק על שום שלא
25 עמדו ב"דרישת השליש" בהתייחס למטלת הכתיבה). כמו כן, ברי כי למטלה זו עשויה
26 להיות משמעות ניכרת בשל משקלה הלא מבוטל (15%) מהציון הכולל בבחינת ההסמכה.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1
2 47. ואכן, נקבע בתקנות, כי ניתן לערור על ציון במטלת הכתיבה כדלקמן:

3
4 "18ה. ...

5 (4) על ציון במטלת הכתיבה ניתן לערור לוועדה הבוחנת; הוגש ערר
6 כאמור תמנה הוועדה הבוחנת בוחן מביין חבר הבוחנים כמשמעותו
7 בסעיף 40(ו) לחוק (להלן – חבר הבוחנים) אשר ידון בערר ובלבד
8 שבוחן זה לא בדק את הבחינה מושא הערר לראשונה

9
10 48. בעתירות השונות מופיעות טענות שונות בהתייחס למטלת הכתיבה, ברובן מדובר
11 בהשגה על הציון שניתן למטלות כתיבה ספציפיות של עותרים שונים אשר מיצו את זכות
12 הערר האמורה בדין. בנוסף הועלתה טענה בדבר היעדר הנמקה מספקת לציון שניתן למטלת
13 הכתיבה וכן טענה כנגד פרסום חלקי של ה"מחווין" המנחה את חבר הבוחנים בעת בדיקת
14 מטלת הכתיבה.

15
16 אשר להשגות אודות הציון שניתן במטלת הכתיבה

17
18 49. כפי שמציינות המשיבות בתשובתן, פסיקה עקבית מורה כי גדרי ההתערבות
19 השיפוטית בציון שנקבע בידי אנשי מקצוע מוגבלים ביותר, שכן מדובר בעניין המסור
20 לשיקול דעת מקצועי מובהק. ברי כי אין מקום לכך שבית המשפט או מי מטעמו יינקד את
21 מטלת הכתיבה, ובכך ישים את שיקול דעתו תחת שיקול דעתם של הגורמים שהופקדו בדין
22 על בחינות ההסמכה. כאמור, טענות העותרים כי הוועדה התנצלה משיקול דעתה וכפפה
23 עצמה ללשכת עורכי הדין בכל הנוגע לבחינה איננה מבססת עצמה על עובדות, אלא על
24 טענות אורירה, שאין די בהן כדי לשמש בסיס להתערבות שיפוטית בפעולה של גוף מקצועי,
25 והבקשה לסעד של הערכה חוזרת של מטלת הכתיבה בידי בית המשפט או מי מטעמו נדחית
26 בזאת.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 אשר לטענה אודות היעדר הנמקה מספקת לציון במטלת הכתיבה

2

3 50. מטלת הכתיבה שביצעו הנבחנים עוברת בדיקה בידי חבר ב"חבר הבוחנים" אשר
4 מונה לכך בידי הוועדה הבוחנת כאמור בסעיף 40(ו) לחוק. הבוחן אשר מנקד את המטלה
5 שבדק מעניק עד 15 נקודות לפי שיקול דעתו. חברי חבר הבוחנים עוברים הדרכה מוקדמת
6 מטעם הוועדה הבוחנת לשם בדיקת הבחינות. בכלל כך, עובר למועד הבחינה עורכת
7 הוועדה "מחווין" מפורט שנועד להנחות את חבר הבוחנים בבדיקת מטלת הכתיבה. המחווין
8 מנחה את הבוחן להעריך את מטלת הכתיבה בשלושה ממדים: ממד הלשון, לו מוקצות עד
9 3 נקודות; ממד הארגון, גם לו מוקצות עד 3 נקודות; וממד התוכן, לו מוקצות עד 9 נקודות.
10 בכל אחד מהממדים האמורים מפרט המחווין את הקריטריונים לבדיקה ואת הדגשים לפתרון
11 השאלה הספציפית, וכן את המדדים לציון: חלש, בינוני וטוב מאוד. כמו כן, כולל המחווין
12 "פתרון לדוגמא" של מטלת הכתיבה, וכן פירוט באשר לחלוקה פנימית של הניקוד בממד
13 התוכן (שלו, כאמור, מוקצות עד 9 נקודות). בכתב התשובה מבהירה הוועדה, כי המחווין
14 לא נועד לכבול את שיקול דעתם של הבוחנים, אלא ליצור להם מסגרת ומנעד לניקוד
15 המטלה באופן שלדעת הוועדה הבוחנת משקף את הפרמטרים הנבדקים במטלה. על פי
16 האמור בכתב התשובה, לבוחן שיקול דעת מלא לנקד את המטלה, במגבלות החלוקה
17 לשלושת הממדים, כפי שיימצא לנכון.

18

19 51. לאחר שהבוחן מנקד את המטלה, ומשמודיעה הוועדה לנבחן את הציון שניתן לו
20 בבחינה בכללותה, היא מוסיפה ומודיעה לו מה הציון שניתן לו במטלת הכתיבה ומעמידה
21 לעיונו טופס דומה, אך לא זהה, לטופס ה"מחווין" שהנחה את הבוחנים בעת הערכת מטלת
22 הכתיבה. טופס זה נבדל מטופס המחווין בו עושים שימוש הבוחנים. ראשית, ההנחיות
23 המפורטות אודות החלוקה הפנימית של הניקוד בממד התוכן איננה מועמדת לעיון
24 הנבחנים; שנית, ה"פתרון לדוגמא" אף הוא איננו עומד לעיון הנבחנים.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

- 1 52. בהמשך, לאחר שנבדקת מטלת הכתיבה, נמסר לנבחן מידע אודות הציון שניתן לו
2 בשלושת ממדי הערכה האמורים, וכן נמסר לעיונו עותק של מטלת הכתיבה שלו, על מנת
3 שמתוך עיון בה ועיון במחווין יוכל לשקול ובמידת הצורך להגיש ערר מנומק.
4
- 5 53. אין חולק כי הנמקה פרטנית וישירה לציון שנקבע לא ניתנת לנבחן והוא לא יודע
6 בצורה ישירה בגין מה נגרעו נקודות במטלה זו.
7
- 8 54. בדומה, גם הבדיקה החוזרת של מטלת הכתיבה של מי שהגיש ערר איננה מסתיימת
9 בהחלטה מנומקת אודות הציון שניתן, אלא בהודעה על הציון בשלושת הממדים, בדומה
10 לאופן בו נעשה הדבר בבדיקה הראשונה.
11
- 12 55. לטענת המשיבות, להלכה פטורות הן מהנמקה, ו"מההיבט המהותי נקבע כי לוועדה
13 עדיין אין כל חובה בדין לנמק את החלטותיה בהשגות" (סעיף 107 לכתב התשובה). עם
14 זאת, בפועל, עם פרסום תוצאות הבחינה, מעמידה הוועדה לעיון הנבחנים את המחווין
15 באופן חלקי כאמור לעיל. נטען כי הדבר מאפשר לנבחן לבדוק את התאמת המטלה למחווין
16 ולנמק את הערר, ככל שמבקש הוא להגיש ערר על מטלת הכתיבה, ודי בכך. לדברי הוועדה,
17 אם ייאלץ בוחן לנמק מדוע ניקד כפי שניקד את מטלת הכתיבה בכל ממד וממד, לא ניתן
18 יהיה לעמוד בלוח הזמנים הנחוץ להשלמת בדיקת המטלות במועד שיאפשר לנבחנים
19 להגיש ערר במועדים הקבועים בדין.
20
- 21 56. אשר להימנעות מחשיפת המחווין לנבחנים כמות שהוא ומחשיפת ה"פתרון
22 לדוגמא" – צויין כי הוועדה סבורה כי הניקוד הפנימי איננו רלבנטי או נדרש לצורך הגשת
23 ערר או הנמקתו ודי בפירוט שבמחווין, בלא מרכיב הניקוד הפנימי, לצורך הגשת ערר
24 מנומק. עוד נטען כי חשיפת מרכיבים אלו עלולה ליצור הטיה והשפעה על נבחנים, הן
25 במסגרת הערר והן במסגרת הסמכה עתידית, ובכלל זה לאפשר עריכת מניפולציות במטלות

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים
לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 כתיבה על ידי מתן דגש מלאכותי למשקל שראתה הוועדה הבוחנת להעניק לכל פרמטר
2 שנבדק על ידה.

3
4 57. יוער כבר עתה, כי במהלך ההליך ביקשו העותרים כי יתאפשר להם לעיין במחווון
5 המפורט הכולל את הניקוד הפנימי במרכיב התוכן. לאחר שמסמך זה הועמד לעיוני, סברתי
6 כי לא נראה באיזה אופן עלול פרסום הניקוד הפנימי כיום, בדיעבד, לאפשר בעתיד
7 מניפולציות במטלות כתיבה והוריתי על העמדתו לעיון העותרים (ראו החלטה מיום
8 29.10.18).

9
10 58. על רקע האמור אבחן את השאלות הבאות:

11
12 א. האמנם פטורה הוועדה מחובת הנמקה לציון שניתן למטלת הכתיבה
13 בבדיקה ראשונה ובבדיקה השניה, בדיקת הערר;

14
15 ב. ככל שקיימת חובת הנמקה, האם יוצאת הוועדה ידי חובתה בהעמדת
16 המחווון החלקי לעיון הנבחנים, וללא התחייסות פרטנית;

17
18
19 האמנם פטורה הוועדה הבוחנת מלנמק את הציון שניתן למטלת הכתיבה

20
21 59. כאמור, בכתב התשובה טוען ב"כ המשיבות, כי בהיבט המהותי אין חובה בדין
22 לנמק את החלטות הוועדה, וכי כך נפסק, כביכול, בפסקי הדין של בית המשפט העליון
23 למשל בענין קוריןאלדי (בג"ץ 7572/98 קוריןאלדי נ' לשכת עורכי הדין, פ"ד נג(1) 153
24 (1999), נהרי (בג"צ 5407/05 נהרי נ' לשכת עורכי הדין (פורסם במאגרים), מיום
25 16.6.2005), איציק לוי (בג"צ 6250/05 לוי נ' לשכת עורכי הדין (פורסם במאגרים),
26 מיום 20.10.2005).

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1
2 60. טענה זו איננה מקובלת עליי. עיינתי היטב בפסקי דין אלו, ולא נראה כי באותם
3 עניינים נקבע כי הוועדה פטורה מלנמק את החלטותיה. אכן צוין בפסיקה, בהתייחס
4 להכרעות הוועדה בהשגות על שאלות רב ברירה, כי אין לצפות מהוועדה להנמקה יותר
5 מפורטת מאשר הצבעה על התשובות הנכונות בגינן ניתן לפסוק ניקוד. אולם לא נקבע כי
6 הוועדה פטורה מהנמקה כלשהי. אדרבא, בענין איציק לוי צויין כי בהינתן תפקידה
7 הציבורי של הלשכה, יש מקום לכך שיפורסם פתרון מנומק ורחב של הבחינה. וכך נאמר
8 שם:

9 "ברם, יש מקום לבקש להציע שהוועדה תפרסם פתרון מנומק –
10 ולא בקצרה – של הבחינה, ולא תסתפק בפרסום טבלה של
11 התשובות הנכונות ללא הנמקה. צעד זה עשוי להביא להפחתה
12 במספר ההשגות המוגשות, והוא נובע לטעמי מתפקידה הציבורי
13 של הלשכה, האמונה מכוח החוק על הכשרת עורכי הדין החדשים
14 (סעיף 2(1) לחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961)".

15
16 61. ואכן, החוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט – 1958 קובע את
17 חובתו של עובד ציבור, לרבות עובד "כל רשות שהוענקה לה סמכות על פי דין", לנמק את
18 החלטותיו עת מתבקש הוא לעשות שימוש בסמכות שניתנה לו על פי דין. חובה זו חלה גם
19 על גוף פרטי שהוענקה לו סמכות על פי דין, שכן בהפעלת סמכות כזאת גם גוף פרטי נחשב
20 רשות מינהלית (זמיר, הסמכות המינהלית, כרך ב', 2011, בעמ' 1274).

21
22 62. בכל הנוגע לעריכת בחינות ההסמכה, אין ספק שהוועדה הבוחנת, בפרט מאז עוגן
23 מעמדה בדין, היא גוף שהוענקה לו סמכות על פי דין וככזו שומה עליה לנמק את
24 החלטותיה (לעניין חובתו של הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין לנמק החלטה בגדרי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 סמכות שניתנה לו בחוק לשכת עורכי הדין ראו בג"צ 142/70 שפירא נ' הוועד המחוזי של
2 לשכת עורכי הדין, ירושלים, פ"ד כה (1) 325, 328 (1971).

3

4 63. על חשיבותה של ההנמקה עמד בית המשפט העליון בע"א 10419/03 דוד נ' רמת
5 הדר – כפר שיתופי להתיישבות חקלאית, פ"ד ס(2) 277 (2005) ואמר:

6

7 "ההנמקה ודאי תורמת לאיכות ההחלטה: ההנמקה היא מרכיב
8 חשוב ביכולתו של הפרט להתמודד עם ההחלטה ומעניק לו את
9 היכולת לתקוף אותה, לערער עליה, ולנסות להפריך את הנימוקים
10 שהועלו, ובסופו של דבר להביא לשינויה. ככל שההחלטה חשובה
11 יותר ופוגעת במושא ההחלטה, תהא חשיבות גדולה יותר להנמקה
12 גם בתחומי המגזר הפרטי. היחס האנושי והסביר לרגשותיו
13 ולכבודו של הפרט, מצדיק מתן תשובה והסבר לדחייתו, ומשליך
14 גם על חשיבות ההנמקה. גם האינטרס הרגשי של הפרט ראוי לו
15 שיזכה להגנה. ראוי שלא יהיה היחיד ניצג מול קיר אטום ושותק"
16 (בדומה ראו אצל דותן, "חובת ההנמקה של רשויות מינהל וגופים
17 נבחרים", מחקרי משפט ט"ו (תשס"ב) 5).

18

19 האם די בהפניה למחונן החלקי כהנמקה לציונים?

20

21 64. כאמור, בפועל אין הוועדה מעמידה את הנבחנים בפני קיר אטום לחלוטין, שכן
22 מעמידה היא לעיון הנבחנים "מחונן חלקי" – טופס מותאם על בסיס המחונן ששימש את
23 הבוחנים בבדיקת מטלת הכתיבה, ללא פירוט הניקוד הפנימי למטלת הכתיבה וללא הפתרון
24 לדוגמא.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

65. אלא שטופס זה יכלול הסבר חלקי וכוללני לכלל הנבחנים לציון שניתן להם במטלת הכתיבה, ולא הסבר פרטני לכל אחד מהנבחנים מדוע ניתן לו הציון שניתן, וככזה מהווה הוא להשקפתי, בנסיבות העניין, הנמקה חלקית ביותר, אם בכלל.
66. אכן, בכל הנוגע לשאלות הרב ברירה, כאמור, הכירה פסיקת בית המשפט העליון בהודעה כוללת של הוועדה הבוחנת אודות הכרעתה בהשגות שהופנו אליה בהתייחס לשאלון הרב ברירה ובה פירוט החלופות שהוספו והשאלות שנפסלו, ככזו העומדת בחובת ההנמקה. אולם בענייננו, אין עסקינן בהנמקה להחלטה בהשגות על השאלון, אלא בהנמקה לציון שניתן למטלת הכתיבה. האופן בו על הוועדה לנמק את הציון למטלת הכתיבה טרם ניתן בפסיקת בית המשפט העליון, הואיל וכאמור, מדובר במתכונת שהונהגה אך לאחרונה, בעקבות תיקון 38 לחוק. משבאה לפניי לבירור שאלת ההיקף ההנמקה הנחוץ לציון במטלת הכתיבה, סבורה אני כי מדובר בהיקף שונה במידה רבה מזה בו הסתפקה הוועדה, כנראה בעקבות עמדת הפסיקה בהתייחס לציון בשאלון רב הברירה.
67. הציון בשאלון רב הברירה שונה במהותו ובטיבו מהציון למטלה הכתיבה. בהתאם, אף ההנמקה הדרושה לו שונה בטיבה ובעוצמתה: כך, שאלון רב ברירה הוא שאלון סטנדרטי, המופנה לרבים באופן אחיד, וממילא ההנמקה הנוגעת לו יכול שתהיה הנמקה לרבים, כפי שנקבע במפורש בתקנות, והיא אף תחול על כלל הנבחנים (ראו תקנה 18ה (א)(3) הקובעת "ההחלטה [בערר על שאלון הרב ברירה – הח"מ] תינתן בכתב ואפשר שתפורסם בהודעה אחת המתייחסת לכלל העררים ותפורסם באתר האינטרנט של הלשכה" וכן תקנה 18ה (ב) שם). כלומר, הפתרון הוא סטנדרטי וכך גם נגזר ממנו הציון באופן ישיר, ללא שיופעל שיקול דעת בהקשר זה, וממילא ההנמקה יכולה להינתן לכלל הנבחנים ביחד.
68. שונה ממנו פתרון מטלת הכתיבה. פתרון זה, מטבעו, אישי הוא ומשתנה מנבחן לנבחן. בהתאם, הציון למטלה זו איננו תוצאה של הפעלה טכנית של סטנדרט, אלא הוא פרי של שיקול דעת פרטני המופעל באשר לכל מטלה ומטלה על פי ניסוחה וסגנונה –

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 מטלת כתיבה נבדקת, כאמור, בידי חבר בחבר הבוחנים שמונה בידי ועדת הבחינה. החלטת
2 הבוחן בכל הנוגע לציון שיוענק נתונה במידה רבה לשיקול דעתו של הבוחן בכפוף
3 לשלושת הממדים, והיא איננה מחויבת לסטנדרט. כפי שהטעימה הוועדה, הוראות המחונן
4 בדבר ניקוד פנימי במטלת הכתיבה הינו בבחינת הנחיה לא מחייבת.

5

6 69. נראה, אפוא, כי הפניה אל המחונן כהנמקה לציון שניתן בבדיקה הראשונה ובערר
7 על מטלת כתיבה, מספקת לנבחנים הסבר חלקי וחסר לציון שניתן להם במטלת הכתיבה,
8 בשונה משאלון הרב ברירה.

9

10 70. הדברים עולים ממטלות הכתיבה שצורפו לעתירות השונות ומטענות העותרים
11 בקשר אליהן, המעידות על היעדר הבנה בסיסי של הנבחנים את הציון שנקבע, זאת בשל
12 היעדר הסברים מתאימים מטעם הבוחנים.

13

14 71. בהקשר זה אזכיר כי הובאו לפניי דוגמאות לבחינות שנבדקו פעמיים בשל ערר
15 שהוגש עליהן, והתגלה פער עצום בין הציונים לאותה מטלה בשתי הבדיקות (למשל פער
16 שבין 0 נקודות לבין 10 נקודות לאחר ערר; פער שבין 5 נקודות ל-12 נקודות לאותה
17 מטלה). כל זאת ללא שניתן להבין את הפער, או לזהות שמא נפל הבוחן לכלל טעות, והכל
18 בשל היעדר הסבר.

19

20 72. משקמה חובת הנמקה, הרי שהיקפה של ההנמקה הנדרשת בכל מקרה נגזר מטיבה
21 של ההחלטה. בענייננו דומה כי חשיבות ההנמקה איננה מבוטלת, שכן, כאמור, ציון הניתן
22 לנבחן במטלת הכתיבה עלול לגזור את דינה של בחינת הסמכה בה השתתף לשבט, וכך
23 לדחות את מועד עיסוקו בעריכת דין ואף לסכלה, וזאת לאחר מספר שנות לימוד והתמחות
24 מאומצים.

25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

73. חשיבותה של הנמקה זו מתעצמת נוכח כך שאף שהחלטה בדבר הניקוד ומטלת
הכתיבה איננה חסינה מביקורת שיפוטית, נראה כי באופן מעשי, ברוב רובם של המקרים
יהווה ציון זה סוף פסוק מבחינתו של הנבחן (כאמור, מקובלת עליו טענת ב"כ הוועדה, כי
קביעת הציון במטלה זו היא הכרעה מקצועית, שההתערבות בה נדירה). זאת ועוד, כפי
שנקבע בעניין ד"ר פרץ, "מטבע הדברים, הבדיקה של מטלת הכתיבה היא הוליסטית ואינה
יכולה להתבצע בדרך של בדיקת כל ממד במנותק מהממדים האחרים" (סעיף 13 לפסק
הדין), דבר המכביד במיוחד על ביקורת חיצונית על הניקוד הניתן במטלת הכתיבה.

74. נוכח כך, קיימת חשיבות ניכרת להנמקה הנחוצה לחיזוק תהליכי הביקורת הפנימית
על מרכיב זה בציון.

75. בהקשר זה יצוין, כי הלכה למעשה, הציון במטלה זו ניתן בידי אחד מחברי "חבר
הבוחנים", כאמור בסעיף 140 לחוק, על פי שיקול דעתו (בכפוף להנחיות כלליות של ועדת
הבחינה במחונן). זאת בשונה מהציון שניתן בחלקים האחרים של הבחינה, לגביהם ועדת
הבחינה עצמה היא הקובעת את תוצאותיהן על דרך הכתבת תשובות מוגדרות לשאלון רב
ברירה, כך שהניקוד שניתן להן הוא למעשה טכני והשקיפות בכל הנוגע אליו רבה מאוד.

76. נימוק נוסף התומך בהנמקה משמעותית לציון במטלת הכתיבה נוגע למתכונת הערר
על ציון זה. הביקורת שנקבעה בתקנות על הציון שקובע בוחן למטלת כתיבה לאחר בדיקה
ראשונה, הינה הגשת ערר על הציון. כאמור בתקנות, ערר זה יועבר לבדיקת בוחן מבין חבר
הבוחנים שביצעו את הבדיקה בראשונה. המגבלה היחידה בדין על זהותו של המכריע בערר
הינה שהוא לא יהא זה אשר בדק את מטלת הכתיבה בראשונה. זאת ועוד, כפי שצוין בפסק
הדין בעניין ד"ר עופר פרץ, הציון שיינתן בידי הבוחן בערר יהיה הציון הקובע, אף אם
הוא נמוך מהציון המקורי.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

77. עולה אם כך שהביקורת על הציון שניתן במטלת הכתיבה היא ביקורת מורכבת
ומוגבלת: הבודק בערר איננו חבר ועדה, אלא אחד מחברי חבר הבוחנים; לא מדובר
בהכרח בבוחן מנוסה ומצטיין מזה שביצע את הבדיקה הראשונה; החלטתו של הבודק
בערר הינה סופית ועלולה גם להביא להפחתת הציון. נוכח מגבלותיו הרבות של ערר זה,
נראה כי ההנמקה הנחוצה לו, כאמור בתקנות (תקנה 18 א (ה)(5)), היא עיקר כוחו של
הערר. שהרי מה הרבותא ואיזו תועלת יכול אדם להפיק מהעמדת מטלת הכתיבה שלו
לבדיקה חוזרת של מטלה בידי אדם אחר שאיננו בדרגה בכירה מזה שבדק את המטלה
בראשונה, כשהדבר גם יכול להוביל להפחתת ציון?

78. בהינתן עניינם הרב של הנבחנים בביקורת הפנימית על הציון במטלת הכתיבה;
ובהינתן מגבלותיה של הביקורת כפי שנקבעה בדין כאמור לעיל; ובהינתן חשיבות ההנמקה
שיש לצרף לערר על הציון, נראה כי יש לוודא מתן אפשרות אופטימאלית לנבחנים לנצל
ביקורת זו: הן מתן אפשרות להחליט החלטה מושכלת אם להגיש ערר או להימנע מכך, כדי
שלא לסכן את הציון שקיבלו במטלת הכתיבה; והן מתן אפשרות אופטימאלית להנמקה
מושכלת לערר.

79. אשר להחלטה בערר – הוראת תקנה 18 ה(6) מטעימה כי ההחלטה בערר לפי פסקה
(4) תינתן "בכתב". מטבע הדברים, ובשים לב לחשיבות הציון ולאופי ההחלטה שבבסיסו,
נראה כי החלטה הנחוצה בכתב בערר, גם היא החלטה מנומקת כדת וכדין.

80. כאמור, הלכה למעשה, ההנמקה הניתנת הינה פרסום המחווה, ללא פירוט מרכיבי
הניקוד המומלצים בממד התוכן וללא צירוף הבחינה לדוגמא, בטענה כי אלו אינם נחוצים
לנבחנים לשם הגשת ערר וכי השיפתם בשלמותם עלולה לאפשר מניפולציות במבחנים
עתידיים.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

81. אחר שעיינתי היטב במחווין המלא, סבורה אני כי לא ניתן לקבל את עמדת המשיבות
כי מדובר במידע שאינו נחוץ לנבחנים. פירוט מרכיבי הניקוד המומלצים במימד התוכן,
ההנחיות שניתנו בעניין זה ועותק הבחינה לדוגמא הינם מרכיבים חשובים ביותר בהנמקה
לציון שניתן למטלת כתיבה ויש בהם כדי לאפשר לנבחנים החלטה מושכלת באשר לעצם
הגשת ערר ובפרט באשר להנמקת ערר לכזוה מוגש. אף אם מרכיבי הניקוד המומלץ אינם
מחייבים את הבוחנים, הרי שהם נעשו על מנת להנחות את שיקול דעתם של הבוחנים
בבדיקה ראשונה ובבדיקת "ערר", והדעת נותנת שאכן כך היא פעולתם של מרכיבי ניקוד
אלה בפועל ברוב המקרים. הידיעה אודות ההנחיות שניתנות לבוחנים, לרבות בהיבט של
חלוקת הניקוד בממד התוכן, היא איפוא ידיעה משמעותית ביותר לנבחנים ששוקלים את
צעדיהם בעקבות ציון שהתקבל במטלת הכתיבה ולנבחנים המנמקים את עררם. יתר על כן,
פרסום חלוקת הניקוד המומלץ בממד התוכן מאפשר לנבחנים להשיג גם על מרכיב זה
כשלעצמו במסגרת הערר או במסגרת אחרת.

82. כך, לדוגמא, באחת ממטלות הכתיבה במקרה דנן נרשם במחווין כי בכלל ממד
התוכן יש לבחון האם נרשמו בכותרת של "בקשה למעצר עד תום ההליכים", בין היתר,
שם המשיב, שם אביו, כתובתו, עובדת היותו עצור ושנת לידתו. במחווין, כפי שהועמד
לעיון הנבחנים, לא צוינה ההנחיה שניתנה בעניין זה בידי ועדת הבחינה לבוחנים, על פיה
הונחו הבוחנים להעניק בגין הכללת מלוא הכותרות הנחוצות נקודה אחת וזאת "אם כל
הכותרות מופיעות ומדויקות. אם יש אפילו טעות אחת – להוריד את כל הנקודה". כך
במחווין כפי שנחשף בהליך.

83. משנחשפו הנחיות אלו בפני העותרים במהלך ההליך שלפני העלו הם טענה כי
הדרישה לכתובת שם האב, שעשויה לכאורה לגרור הפחתת נקודה שלמה לפי ההנחיות,
איננה מעוגנת בדין. בין אם טענה זו נכונה ובין אם לאו, ברי כי מדובר בטענה שראויה
הייתה לעיון, וב"כ המשיבות לא יכול היה להשיב לה בדיון, אלא לאחריו. נבחן שאיננו
מודע לכך שיש הנחיה על פיה פריט זה עשוי להוביל להפחתת נקודה שלמה, לא היה מן

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 הסתם מעלה את הטענה אודות מידת הביסוס החוקי לדרישה זו בערר. הידיעה אודות
2 המשקל שהומלץ לתת למרכיבים השונים בתשובה, מאפשר השגה מושכלת על הציון
3 שניתן.
4

5 84. דוגמא נוספת: בהתייחס לניקוד בגין גוף הבקשה, צוין בהנחיות (שלא נחשפו
6 לנבחנים אלא במסגרת ההליך) כי יש לזקוף 5 נקודות לפירוט עילות המעצר. צוין, בין
7 היתר, כי "על יישום הכולל אך ורק אמירות כלליות [מן הפסיקה – הח"מ] יש להפחית 4
8 מתוך 5 נקודות המוקצות לחלק זה".
9

10 85. זו הנחיה משמעותית, אשר אי חשיפתה בפני הנבחנים מונעת מהם מלהשיג עליה
11 לגופה; היא מונעת מהם מלשוקלה בטרם יחליטו אם להגיש ערר או לא; היא מונעת מהם
12 נימוקי ערר שניתן היה לנקוב בהם אילו היא הייתה ידועה לנבחנים. הנחיה זו לא הוצגה
13 בפני הנבחנים, ובכך נגרעה יכולתם להשיג עליה ולהשיג על הציון שניתן להם באופן
14 מושכל.
15

16 86. דוגמא נוספת: ניתנה הנחיה כי "אם הנבחנים בוחרים לצטט את כל ההלכה, כולל
17 המשפט האחרון, שלפיו ניתן לראות בהימלטות הקצרה של העותר מעידה 'חד פעמית'
18 ואינם מקשרים את הציטוט השלם בצורה משכנעת למקרה דנן... יש להוריד 1 נק'". הנחיה
19 נוספת היא כי צירוף נספחים בגוף בקשת מעצר עד תום ההליכים איננו מקובל בבקשה
20 מעין זו ויגרור הורדה של 1 נק'. הנחיות אלו לא הועמדו לעיון הנבחנים, וממילא פגעו
21 באפשרותם לנמק כראוי את עררם.
22

23 87. נבחן שאיננו מודע להנחיות אלו לא יכול היה לדעת אם יש טעם בהגשת ערר אם
24 לא, ואף יכולתו לנמק את הערר נפגעת בלא ידיעת הנחיות אלו.
25

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 88. יתר על כן, הואיל ולבוחרן שיקול דעת לנקד את המטלה שלא בהתאם להנחיות, יוכל
2 נבחן המודע להנחיות לטעון בערר כנגד סבירות ההנחיות ואף יוכל להשיג על חוקיותן
3 במקרה המתאים.

4
5 89. בנוסף, כאמור, לא סברתי ואינני סבורה כי קיים טעם ענייני משכנע המצדיק
6 הימנעות מפרסום המחווה בשלמותו, כולל מרכיבי הניקוד המומלצים בממד התוכן
7 והבחינה לדוגמא, על אף היותו מרכיב משמעותי בשיקולי הגשת ערר והנמקתו. האפשרות
8 לעריכת מניפולציה בבחינות עתידיות מכוח פרסום המחווה המלא נראית בעיניי רחוקה
9 למדי, אם בכלל. מכל מקום איננה מצדיקה מניעת מידע נחוץ לנבחנים כאמור.

10
11 גדרי ההנמקה הנחוצה

12
13 90. נוכח הצורך הרב בביקורת ובהינתן הביקורת המוגבלת שנקבעה בדין, הרי שנראה
14 כי יש לוודא כי ביקורת זו תיעשה באופן מיטבי וכי תינתן לנבחנים אפשרות הוגנת לבחור
15 אם להגיש את הערר או לא, לנוכח הסיכון שבהפחתת הציון בגין הערר. נוכח כך, נראה כי
16 אין מקום לכך שהחלטה בדבר הציון במטלת הכתיבה תיעשה ללא ההנמקה מתאימה
17 לאופי ההחלטה.

18
19 91. בכלל כך, נראה כי נדרש גילוי מלא של המחווה, לרבות המרכיב הכולל הנחיות
20 באשר לניקוד פנימי של ממד התוכן והפתרון לדוגמא.

21
22 92. בנוסף, לאור קיומן של הנחיות באשר לניקוד זה, נראה שיש מקום לכך שמקום בו
23 פעל הבוחן על פי ההנחיות ככתבן וכלשונו, ימסר לנבחן, כחלק מן ההנמקה, מידע באשר
24 לניקוד שניתן לו על פי הנחיות אלו. לצד זאת, מקום בו משנה הבוחן מן ההנחיות
25 הסטנדרטיות ומעניק ניקוד שונה, הדעת נותנת כי הנבחן זכאי לדעת כי כך נעשה, ומדוע.

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 ללא הסבר מעין זה, לא יוכל הנבחן לדעת את הטעם לציון כפי שנקבע, באופן שיאפשר לו
2 להגיש ערר מושכל.

3

4 93. אשר לעומס שהנמקה כזו תיצור על הוועדה – אכן, בכל הנוגע לאלפי העררים על
5 שאלון רב הברירה, ניתן לקבל את טענת הוועדה אודות העומס הבלתי סביר שיווצר אצלה
6 אם תאלץ לנמק בפירוט את החלטתה בכל ערר וערר שלפניה בלוח הזמנים הקצר שנקבע
7 לכך, שכן מדובר בהכרעה שאמורה להתקבל בוועדה עצמה (או בוועדת משנה שלה), אשר
8 מספר חבריה מוגבל.

9

10 94. שונים הם פני הדברים בכל הנוגע לציון הניתן למטלת הכתיבה. ציון זה לא ניתן
11 בידי הוועדה עצמה, אלא בידי חברי חבר הבוחנים, שמספרם איננו מוגבל בחוק. חברי חבר
12 הבוחנים מחוייבים בבדיקה אישית של כל מטלה ומטלה, תוך התייחסות לאמות המידה
13 שנקבעו במחווין. בדיקה כזו כשלעצמה דורשת את עיתותיה ולא נראה באיזה אופן תכביד
14 עליהם הוספת הנמקה מינימאלית לציון, לרבות באמצעות סימון בטופס שייצור לצורך זה
15 בהתאם למחווין, תוך אפשרות להבהרה כי הציון נקבע שלא על פי המחווין מטעם מסויים.

16

17 95. דומה כי ברגיל, בדיקת בחינות ומטלות שאינן שאלוני רב ברירה, כוללת התייחסות
18 ולו מינימאלית של הבודק ופירוט היכן הורדו נקודות. לא נראה מדוע מסירת מידע כזה
19 תכביד על הבוחנים. את אותו דין וחשבון שעליהם למסור לעצמם בטרם קביעת הציון,
20 ישקפו הם גם לנבחנים בצורה תמציתית.

21

22

סעדים

23

24 96. הואיל וכאמור הוועדה חשפה את המחווין במלואו במהלך הדיון, אין צורך במתן
25 סעד בעניין זה עתה. עם זאת, ובאשר לנבחנים אשר עתרו לפניי כנגד הציון שניתן להם
26 במטלת הכתיבה, תיעשה בדיקה חוזרת כזו לאלתר בידי חברי חבר הבוחנים, אשר ינמקו

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים
לפני כבוד השופטת תמר בזק-רפפורט

14 נובמבר 2018

עת"מ 29720-08-18 פומס נ' לשכת עורכי הדין בישראל ואח'
עת"מ 39356-08-18 שמיר נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 43463-08-18 אמר ואח' נ' לשכת עורכי הדין
עת"מ 62316-08-18 שינפלד ואח' נ' לשכת עורכי הדין - הוועד המרכזי ואח'
עת"מ 8459-09-18 גולדמן ואח' נ' הוועדה הבוחנת למקצוע עריכת דין בישראל
עת"מ 10887-09-18 מוהבן נ' לשכת עורכי הדין בישראל

1 את הציון שניתן כפי שתורה להם הוועדה, על פי האמור לעיל. בשים לב ללוח הזמנים
2 יינתן הציון המנומק תוך שבוע ימים מהיום; ערר יוגש, ככל שיוגש, תוך 3 ימי עבודה
3 ממסירת הציון המנומק; החלטה מנומקת בערר תינתן תוך שבוע ימים מהגשת הערר.
4

5 97. אשר לנבחנים שלא עתרו כנגד הציון ויפנו עתה לוועדה בבקשה מתאימה לבדיקה
6 חוזרת עלפי ההנחיות לעיל – הוועדה תשקול את הבקשה על פי הנתונים שיהיו בפניה בכל
7 הנוגע להיתכנות מעשית של בדיקות חוזרות לפי היקף הפניות.
8

9 98. העתירות באשר ליתר הסעדים נדחות.
10

11 99. בשים לב לתוצאה, אין צו להוצאות.
12

13 ניתן היום, ו' כסלו תשע"ט, 14 נובמבר 2018, בהעדר הצדדים.
14

תמר בזק רפפורט, שופטת

15

16